

(Emevî halifesi) adına geldim; bir ihtiyacınız var mı?” diye sormuş, Esmâ da şu cevabı vermişti: “Önce, ben senin değil, şu direğin ucunda sallananın annesiyim. Hiçbir ihtiyacım da yok. Fakat bekle, sana Hz. Peygamber’den işittiğim bir hadisi nakledeyim. Resûl-i Ekrem, ‘Sakîf kabilesinden bir yalancı, bir de bozguncu çıkacaktır’ buyurmuştu. Gördük ki yalancı (Abdullah’ı önce destekleyip sonra ona ihanet eden siyasî-dinî önder) Muhtâr es-Sekafî’dir; bozguncu da sensin!” (Müslim, “Fezâilü’s-sahâbe”, 229).

Esmâ bint Ebû Bekir, 73’te (692) oğlunun öldürülmesinden kısa bir süre sonra Mekke’de vefat etti. Muhacirler içinde en son ölen sahâbî olarak bilinen Esmâ, kendisinden başka babası, dedesi, oğlu ve kocası sahâbî olan nadir şahsiyetlerdendir. Hicretin ilk yıllarında malî sıkıntı içinde olan ailesinin geçimi için birçok sıkıntıya katlanmış ve Hz. Peygamber’in yardımlarıyla sonraki yıllarda biraz rahatlamıştır (bk. Buhârî, “Nikâh”, 107).

İslam öncesi dönemde (Câhiliye) babası Hz. Ebû Bekir’den boşanan annesi Kuteyle yıllar sonra ziyaretine geldiği zaman Esmâ, müslüman olmadığını düşünerek onu evine alma hususunda tereddüt etti. Durumu Hz. Peygamber’e bildirince, “Allah, sizinle dininizden dolayı savaşmamış ve sizi yurdunuzdan çıkarmamış olanlara iyilik etmenizi ve onlara âdil davranmanızı yasaklamaz. Aslında Allah, adaletli olanları sever” mealindeki âyet (el-Mümtehine 60/8) nâzil oldu. Kuteyle’nin sonraları müslüman olduğu sanılmaktadır.

Esmâ’nın en belirgin özelliği ileri derecede cömert olmasıydı. Oğlu Abdullah, annesi Esmâ ile teyzesi Âişe kadar cömert kimse görmediğini, teyzesinin eline geçen şeyleri biriktirip belli bir miktara ulaştıktan sonra dağıttığını, annesinin ise eline geçeni ertesi güne bırakmadan hemen verdiğini söylemiştir.

Esmâ bint Ebû Bekir, Hz. Peygamber’in bazı hadislerinin gelecek nesillere ulaştırılmasında önemli rol oynamıştır. İlk müslümanlardan olmasının yanında Resûl-i Ekrem’e çok yakın bir aileye mensup bulunması ve uzun bir ömür sürmesi onu zengin bir kültür birikimine sahip kılmıştır. Bu birikimini yakın çevresi çok iyi değerlendirmiş ve pek çok kişi kendisinden hadis rivayet etmiştir. Esmâ’nın naklettiği hadisler *Kütüb-i Sitte* (genellikle güvenilir

hadisleri içeren en tanınmış altı hadis kitabı) başta olmak üzere çeşitli hadis kaynaklarında yer almaktadır.

Ayrıca bk. ABDULLAH b. ZÜBEYR; HİCRET.

KAYNAKÇA

Ebû Nuaym, *Hilye*, II, 55-57; İbn Abdülber, *el-İstîâb*, IV, 344-346; İbn Asâkir, *Târîhu Dımaşk*, LXIX, 3-30; İbn Hacer, *el-İsâbe*, VIII, 12-14; İbn Sa’d, *et-Tabakât*, X, 237-242; İbnü’l-Esir, *Üsdü’l-gâbe*, VII, 209-210; Muhammed Hasan Büreygîş, *Zâtünnitâkayn: Esmâ’ bint Ebî Bekr es-Siddik radiyallâhü anhümâ*, Beyrut 1422/2001; Zehebî, *A’lâmü’n-nübelâ*, II, 287-296.

DİA: Ali Yardım, “Esmâ bint Ebû Bekir es-Siddik”, XI, 402-404.

ESMÂ-yi HÜSNÂ

الأسماء الحسنى

Allah’ın isimleri.

“En güzel isimler” anlamındaki esmâ-yi hüsnâ, Kur’ân-ı Kerim ve hadislerde Allah hakkında kullanılan bütün isimleri ifade etmektedir. Her türlü yetkinliğe sahip en yüce varlık olan Allah Teâlâ’nın isimlerinin de en güzel isimler olduğu âyetlerde dile getirilmiştir: “Allah, kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler O’nundur” (Tâhâ 20/8); “O, yaratan (hâlik), yoktan var eden (bâri’), şekil veren (*musavvir*) Allah’tır. En güzel isimler O’nundur. Göklerde ve yerde ne varsa O’nu tesbih eder. O, karşı konulmaz güç sahibidir (*azîz*), her şeyi yerli yerince yapar (*hakîm*)” (el-Haşr 59/24). Allah’ın isimlerinin “en güzel” diye nitelendirilmesinin pek çok sebebi vardır. Allah’ın bütün isimleri O’nun bu âlemde en yüce ve aşkın olduğunu ifade edip kullarda saygı hissi uyandırır, zikirlerde ve dualarda kullanıldığında bu duaların kabulüne vesile olup sevap kazandırır, kalplere huzur verir ve Allah’ın yarattıklarına yönelik rahmetini ve lütfunu hatırlatır.

Esmâ-yi Hüsnâ

اللَّهُ	الرَّحْمَنُ	الرَّحِيمُ	الْمَلِكُ	الْقُدُّوسُ	السَّلَامُ
الْمُؤْمِنُ	الْمُهَيَّمِنُ	الْعَزِيزُ	الْجَبَّارُ	الْمُتَكَبِّرُ	الْخَالِقُ
الْبَارِئُ	الْمُصَوِّرُ	الْعَقَّارُ	الْقَهَّارُ	الْوَهَّابُ	الرَّزَّاقُ
الْفَتَّاحُ	الْعَلِيمُ	الْقَابِضُ	الْبَاسِطُ	الْخَافِضُ	الرَّافِعُ
الْمُعِزُّ	الْمُذِلُّ	السَّمِيعُ	الْبَصِيرُ	الْحَكَمُ	الْعَدْلُ
اللَّطِيفُ	الْخَبِيرُ	الْحَلِيمُ	الْعَظِيمُ	الْعَفُورُ	الشَّكُورُ
الْعَلِيُّ	الْكَبِيرُ	الْحَفِيفُ	الْمُقِيتُ	الْحَسِيبُ	الْجَلِيلُ
الْكَرِيمُ	الرَّقِيبُ	الْمَجِيبُ	الْوَاسِعُ	الْحَكِيمُ	الْوَدُودُ
الْمَجِيدُ	الْبَاعِثُ	الشَّهِيدُ	الْحَقُّ	الْوَكِيلُ	الْقَوِيُّ
الْمَتِينُ	الْوَيْ	الْحَمِيدُ	الْمُحْصِي	الْمُبْدِي	الْمُعِيدُ
الْمُحْيِي	الْمُمِيتُ	الْحَيُّ	الْقَيُّومُ	الْوَاحِدُ	الْمَاجِدُ
الْوَاحِدُ	الصَّمَدُ	الْقَادِرُ	الْمُقْتَدِرُ	الْمُقَدِّمُ	الْمُؤَخِّرُ
الْأَوَّلُ	الْآخِرُ	الظَّاهِرُ	الْبَاطِنُ	الْوَالِي	الْمُتَعَالِي
الْبَرُّ	التَّوَابُ	الْمُنْتَقِمُ	الْعَفُوُّ	الرَّؤُوفُ	مَالِكُ الْمَلِكِ
ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ	الْمُقْسِطُ	الْجَامِعُ	الْعَنِّي	الْمُعْنِي	
الْمَانِعُ	الصَّارُّ	التَّنَافِعُ	النُّورُ	الْهَادِي	الْبَدِيعُ
الْبَاقِي	الْوَارِثُ	الرَّشِيدُ	الصَّبُورُ		

Allah'ın isimleri, kulların O'nu tanıması açısından büyük önem taşır. Çünkü insan Allah'ı duyularıyla idrak edemez. Allah ancak evren ve insanla olan ilişkisi açısından tanınabilir. İşte esmâ-yi hüsnâ hem evren ve insanlara yönelik fiillerinden hem de bizzat kendisine ait özelliklerinden haberdar ederek Allah'ı tanımamızı sağlar. Söz gelimi “evvel” ismi vasıtasıyla O'nun varlığının bir başlangıcı olmadığı, “âhir” ismiyle varlığının sonu olmadığı, “kavî” ismiyle her şeye gücünün yettiği, “raûf” ismiyle bütün varlıklara şefkatli davrandığı, “hafız” ismiyle varlıkları koruyup gözettiği, “müntakım” ismiyle hak eden suçluları cezalandırdığı bilinir ve böylelikle Allah hakkında bilgi sahibi olunur (bk. EVVEL; HAFÎZ; KAVÎ; MÜNTAKIM; RAÛF).

Esmâ-yi hüsnânın sayısı konusunda akla ilk olarak, “esmâ hadisi” diye bilinen ve güvenilir pek çok hadis kaynağında yer alan hadis gelir: “Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Kim bu isimleri (öğrenip gereğiyle amel ederek) sayarsa/ezberlerse cennete girer” (bk. Buhârî, “Tevhîd”, 12; Müslim, “Zikir”, 5-6; Tirmizî, “Daavât”, 82). Bu hadis, Allah'ın doksan dokuz ismi olduğuna işaret etmektedir. Ancak İslam âlimleri, bu hadiste geçen “doksan dokuz” ifadesinin Allah'ın isimlerini bu sayıyla sınırlandırmak için değil, çok fazla olduğunu ifade etmek için kullanıldığını belirtmişlerdir. Nitekim Hz. Peygamber bir duasında Allah'ın insanlara bildirdiği isimler yanında, sadece seçkin bazı kullarına bildirdiği ya da hiç kimseye bildirmediği isimlerinin de olduğunu söylemiştir: “Allahum! Kendine isim olarak verdiğin yahut kullarından birine öğrettiğin yahut kitabında bildirdiğin ya da kimseye bildirmeyip sadece kendin bildiğin her bir isim ile senden istiyorum” (Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, I, 391). Zaten Kur'ân-ı Kerim ve hadislerde Allah hakkında kullanılan isimlerin sayısı da doksan dokuzu aşmaktadır. Esmâ-yi hüsnâ içerisinde en özel isim, “lafza-i celâl” (yüceliğin ifadesi) ya da “ism-i celâl” (yücelik ismi) denilen “Allah” ismidir. Diğer isimler Allah'ın herhangi bir özelliğini ifade ederken “Allah” ismi bütün isimlerin içerdiği anlamları kuşatmaktadır, dolayısıyla kulluk ve ibadet edilmeye layık yüce varlığın özel ismidir. Bu yüzden Kur'ân-ı Kerim'de en çok bu isim kullanılır. İslam inancına göre Allah'a naslarda yani Kur'ân-ı Kerim'de ve hadislerde bildirilen isimlerden başka

bir isim verilmemesi esastır. Dolayısıyla Allah hakkında sadece âyet ve hadislerde bildirilen isimler kullanılmalı, O'nu bunun dışında bir isimle anmaktan sakınılmalıdır. Çünkü Allah hakkında kullanılan her bir ismin, O'nun yüceliğini yansıtmaması ve hiçbir şekilde bir eksikliği çağrıştırmaması gerekir. Şüphesiz herhangi bir ismin ifade ettiği anlamın kendisi hakkında uygun olup olmadığını hakıyla bilecek olan da yalnızca Allah Teâlâ'dır. Ancak lafza-i celâlin anlamını karşılayacak şekilde düşünülmesi şartıyla farklı kültürlerle ait “tanrı”, “hudâ” ve “god” gibi kelimelerin Allah Teâlâ hakkında kullanılmasında sakınca yoktur.

Allah Teâlâ kullarını kendine ait isimler konusunda şöyle uyardı: “En güzel isimler Allah'ındır. Siz de O'nu bu isimlerle adlandırın, O'na bu isimlerle dua edin. O'nun isimleri hakkında doğruluktan sapanları kendi hallerine bırakın” (el-A'râf 7/180). Bu âyette, inananların Allah'ın isimleri konusunda doğru yoldan sapmaktan (*ilhat*) uzak durmaları istenmiştir. Bu sapmanın üç anlama geldiği belirtilir: **a.** Allah'ın isimlerini tamamen inkâr etmek ya da inkâr etmeye varacak şekilde yorumlamak. **b.** Allah'ın isimlerini sadece Allah için geçerli olan anlamlarıyla başka varlıklar için kullanmak. **c.** Allah'ı yaratılmış varlıklara ait isimlerle adlandırmak ve O'na bu tür isimlerle dua etmek. Şu halde müminler Allah'ın Kur'ân-ı Kerim ve hadislerde geçen isimlerini, O'nun şanına ve yüceliğine uygun anlamlarıyla kabul etmelidirler. Söz gelimi Allah'ın bilen bir varlık olduğunu ifade eden “alîm” ismi söz konusu olduğunda bu ismin varlığından asla şüphe duymamalı, bu ismi Allah'ın geçmişte var olmuş ve gelecekte var olacak her şeyi bildiği ve O'nun ilminin her şeyi kuşattığı şeklinde anlamalıdır. Bunun yanında her şeyi kuşatıcı biçimde bilmeyi ifade eden “alîm” isminin sadece Allah'a mahsus olduğunu, bu isim insanlar hakkında kullanıldığında ise sadece sınırlı bir bilgiye işaret ettiğini kabul etmelidirler (bk. ALÎM). Böylelikle Allah ile insanlar ve diğer yaratılmış varlıklar arasında kesin bir ayırım yapmalıdırlar. Zira bu tür isimlerin sadece Allah'a yakışan anlamlarıyla diğer varlıklar hakkında kullanılması, Allah'a ortak koşmak (*şirk*) anlamına gelecektir.

Diğer yandan ifade ettiği anlam bakımından sadece Allah hakkında geçerli olan isimlerin de Allah'tan başka varlıklar hakkında kullanılmaması gerekir. Söz gelimi “bir örneği ve modeli olmaksızın yoktan yaratan” anlamındaki “hâlik” ve “bâri” isimleri sadece Allah’a mahsus isimlerdir. Bu isimlerin Allah’tan başka varlıklar için kullanılması kulluk edebine yakışmaz, hatta Allah’a ortak koşma (*şirk*) anlamına da gelebilir. Fakat yaratma, icat etme fiilleri ve mücüt sıfatı “bir şeyi insanlar arasında ilk defa yapan, keşfeden” veya “bir şey üreten, eşyaya şekil veren” gibi sınırlı bir anlamda insanlar için de kullanılabilir. Allah Teâlâ, kendisinin insanın aklına gelebilecek hiçbir şeye benzemediğini vurgulayarak şöyle buyurmaktadır: “O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. O her şeyi işiten (*semî*), her şeyi görendir (*basîr*)” (eş-Şûrâ 42/11). Bu âyeti kavrayan, Allah’ın isimlerini O’nunla yaratılmış varlıklar arasına kesin bir ayırım koyarak anlayan ve O’na mahsus isimleri başka varlıklara vermeyen bir mümin, böylece Allah’ın isimleri konusunda doğru yolu bulmuş, sapkınlığa düşmekten kurtulmuş olacaktır. Müslümanlar, Allah’ın isimleri konusundaki hassasiyetlerinin gereği olarak, esmâ-yi hüsnânın birini çocuklarına isim olarak koymak istediklerinde başına “abd” (kul anlamında) ekini koymayı ihmal etmezler (Abdurrahman: “Rahmânın kulu” gibi).

Müminlerin manevi gelişiminde ve buna bağlı olarak ebedî saadeti kazanmalarında esmâ-yi hüsnânın büyük etkisi vardır. Nitekim Hz. Peygamber meşhur esmâ hadisinde, ilahî isimleri ezberleyerek benimseyen kimsenin cennete gideceğini müjdelemiştir. İslam âlimlerine göre bu hadis, sadece esmâ-yi hüsnâyı ezberleyerek saymayı değil, aynı zamanda ilahî isimlerin ifade ettiği anlamları benimseyerek bu isimlerin anlamlarına uygun ahlakî özellikleri kendinde geliştirme ve bunları davranışlarına yansıtmayı tavsiye ve teşvik etmektedir. Dolayısıyla esmâ-yi hüsnâyı ezberleyen kişi, öncelikle bu isimlerin Allah hakkında neyi ifade ettiğini kavrayacak, daha sonra bu anlamları kendisinde yaşatmaya ve buna uygun davranmaya çalışacaktır.

Örnek vermek gerekirse; Allah’ın “nâfi” ismini düşünen bir kimse, Allah’ın varlıklara fayda verdiğini kavradıktan sonra bu özelliği kendisinde geliştirerek çevresindeki her şeye fayda veren bir kimse olmaya çalışacaktır (bk. NÂFİ’). Allah’ın adaletle hükmettiğini

ifade eden “muksıt” isminin üzerinde düşünen bir mümin ise bu isimden hareketle insanlara adaletli davranmaya, hiç kimsenin hakkını yememeye özen gösterecektir (bk. MUKSIT). Bunun yanında, Allah’ın “daima üstün ve karşı konulmaz derecede güçlü” anlamındaki “azîz”, “her şeye gücü yeten” anlamındaki “kadir” gibi doğrudan Allah’ın kendi varlığındaki bir özelliğini ifade eden isimleri üzerinde düşündüğünde de Allah’ın ne kadar yüce bir varlık olduğunu, Allah’ın karşısında insanın ne kadar güçsüz, muhtaç bir varlık olduğunu kavrayarak Allah’a karşı yükümlülüklerini yerine getirmeye, O’na karşı sorumlu ve iyi bir kul olmaya çalışacaktır (bk. AZÎZ; KÂDİR).

Dolayısıyla müminlerin dinî duygularının ve gönül hayatlarının gelişmesinde, Allah ile olan bağlarının kuvvetlenmesinde esmâ-yi hüsnânın önemli bir yeri vardır. Zira insan yaratıcısıyla sadece akılla kavrayarak değil, aynı zamanda gönül hayatı bakımından da münasebet kurmak ister. İlahî isimlerin kelimeler ve seslerle ifade edilmesi ve bu seslerin kulaklarda yankılanması, söz konusu iletişimi geliştiren ve güçlendiren unsurlardır. Nitekim Kur’ân-ı Kerim, “Ey iman edenler! Allah’ı çok zikredin” (el-Ahzâb 33/41) buyurarak müminlere Allah’ı sürekli olarak anmalarını emretmiştir. Zira Allah’ın adının zikredilmesi, müminin Allah ile olan bağı güçlendirerek kalbine huzur vermektedir: “Şunu iyi bilin ki, kalpler ancak Allah’ı zikretmekle huzur bulur” (er-Ra’d 13/28).

Öte yandan dualarda O’nun isimlerinin yer alması, duaların etkisini arttıran bir durumdur. Nitekim Allah Teâlâ, müminlerin kendisine isimlerini anarak dua etmelerini tavsiye etmiştir: “De ki: ‘İster Allah diyerek, ister rahmân diyerek dua edin. Hangisiyle dua ederseniz edin, en güzel isimler O’nundur’” (el-İsrâ 17/110). Hz. Peygamber’den aktarılan dualarda da esmâ-yi hüsnâ çokça yer almaktadır. Müminin O’ndan dilediği şeye karşılık gelen ismini anarak Allah’a dua etmesi, duasının daha içten olmasına, böylelikle de kabulüne vesile olur. Söz gelimi hasta bir kimse dua ederken Allah’ın bütün hastalıkların çaresini veren olduğunu ifade eden “şâfi” ismiyle duasına başlarsa Allah’ın şifa verdiğine gönülden inanmış demektir. Açlık çeken bir fakir de duasına Allah’ın varlıkların rızkını verdiğini ifade eden “rezzâk” ismiyle başlarsa, rızkını Allah’tan başka bir kimsenin veremeyeceğine iman etmiş demektir.

Böylelikle şifanın da rızkın da sadece Allah'tan geleceği bilinciyle Allah'a yönelen mümin kalbini tam mânasıyla Allah'a açacaktır.

Esmâ-yi hüsnâ içinde Allah Teâlâ'nın duaları kabul etmesine vesile olan ismine Allah'ın isimlerinin en büyüğü, en yücesi anlamına gelen "ism-i âzam" adı verilir. Allah'ın isimlerinden hangisinin ism-i âzam olduğu âyet ve hadislerde açık biçimde bildirilmemiştir. İsm-i âzâmın belirlenmesinde, dua eden kişinin durumu önemlidir. Kulun ahlakî gelişiminde en etkili olan, onu Allah'a yaklaştıran ve manevi hayatını zenginleştiren isim, onun açısından ism-i âzamdır (bk. İSM-i ÂZAM).

İslam kültüründe farklı isimleri içeren çok çeşitli esmâ-yi hüsnâ listeleri yapılmıştır. Ancak bunların en çok bilinen ve yaygın olanı, *Kütüb-i Sitte* (genellikle güvenilir -sahih- hadisleri içeren en tanınmış altı hadis kitabı) yazarlarından biri olan Tirmizî tarafından aktarılan meşhur esmâ hadisinin sonundaki doksan dokuz isimlik listedir (bk. Tirmizî, "Daavât", 82).

Ayrıca bk. ALLAH; DUA; SIFAT; ZİKİR.

KAYNAKÇA

Ali Osman Tatlısu, *Esmâü'l-Hüsnâ Şerhi*, Ankara 1963; Fahrreddin er-Râzî, *Levâmiu'l-beyyinât şerhu esmâillâhi teâlâ ve's-sifât* (nşr. Tâhâ Abdürraûf Sa'd), Beyrut 1404/1984, s. 19-86; Gazzâlî, *el-Maksadü'l-esnâ* (Fazlüh), s. 15-19, 172-196; a.mlf., *The Ninety-nine Beautiful Names of God* (trc. David B. Burrell – Nazih Daher), Cambridge 1992; İsmail Karagöz, *Ayet ve Hadislerin Işığında Allah'ın İsim ve Sıfatları: Esmâ-i Hüsnâ*, Ankara 2007; Kurtubî, *el-Esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ* (nşr. İrfân b. Selim el-Aşşâ Hassüne ed-Dımaşki), Beyrut 1426/2005, s. 1-89; Metin Yurdağür, *Âyet ve Hadislerde Esmâ-i Hüsnâ*, İstanbul 1996; a.mlf., "Esmâü'l Hüsnâ ve Bu İsimlerin İnsan Açısından Önemi", *Diyanet İlmî Dergi*, XX/3, Ankara 1984, s. 43-50; Muhammed Râtib en-Nablusi, *Mevsûatü esmâillâhi'l-hüsnâ*, Dımaşk 1423/2002, I, 9-14.

Hî: "Allah'ın İsim ve Sıfatları", I, 217-229.

DîA: Bekir Toplaoğlu, "Esmâ-i Hüsnâ", XI, 404-418.

ESRAR

bk. UYUŞTURUCU

ESTETİK

bk. SANAT

ESTETİK AMELİYAT

bk. SÜSLENME

EŞ'ARÎ

الأشعري

Ebü'l-Hasan Ali b. İsmâil b. İshâk el-Eş'arî

(ö. 324/935-36)

Ehl-i sünnet'in iki büyük kelim mezhebinden biri olan Eş'arîliğin kurucu imamı.

260 (873-74) yılında, günümüzde Irak sınırları içerisinde bulunan Basra şehrinde doğdu. Ashaptan Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin soyundan geldiği için Eş'arî nisbesini almış ve daha çok bu nisbe ile tanınmıştır. Ayrıca Ehl-i sünnet kelamının kuruluşuna ve gelişmesine katkılarından dolayı "Nâsırüddin" (dinin yardımcısı) lakabıyla da anılır.

Küçük yaşta babasını kaybeden Eş'arî, Basra'da Zekerıyyâ b. Yahyâ es-Sâcî, Abdurrahman b. Halef, Ebû Halife el-Cumahî, Muhammed b. Ya'kub gibi âlimlerden hadis ve fıkıh dersleri aldı. Bu arada zaman zaman Bağdat'a giderek büyük Şâfiî fakih Ebû İshak el-Mervezî'nin derslerine katıldı. En yetkin olduğu alan olan kelim ilmini ise kendi döneminde Mu'tezile'nin önderi konumunda bulunan Ebû Ali el-Cübbâî'den okuyan Eş'arî, hayatının ilk dönemlerinde Mu'tezilî düşüncüyü benimsemiş durumdaydı. Ancak daha sonra Mu'tezile'den ayrılarak Ehl-i sünnet'in anlayışını benimsedi. Ehl-i sünnet anlayışını benimsedikten sonra Bağdat'a giden Eş'arî, hayatının geri kalanını burada geçirdi. Bu süre içinde Sünnî anlayışı açıklayan eserler yazan ve pek çok öğrenci yetiştiren Eş'arî 324 (935-36) yılında Bağdat'ta vefat etti ve burada defnedildi.

İslam düşünce tarihindeki en etkili âlimlerden biri olan ve çeşitli İslamî ilimlerde yetkinleşmiş